

**Manifest de la
Xarxa dels Drets de la Infància
de la ciutat de Barcelona
davant les Violències Sexuals
Infantils (VSI)**

**acord
Ciudadà**

per una
Barcelona
Inclusiva

XDI

Xarxa
dels Drets
de la Infància
BARCELONA

***Manifest de la
Xarxa dels Drets de la Infància
de la ciutat de Barcelona
davant les Violències Sexuals
Infantils (VSI)***

Data del manifest: 17/11/2022

Proposta de cita bibliogràfica:

Xarxa dels Drets de la Infància (2022). Manifest de la Xarxa dels Drets de la Infància de la ciutat de Barcelona davant les Violències Sexuals Infantils (VSI). Ajuntament de Barcelona.

Índex

<i>Introducció</i>	_____	<i>pàgina 4</i>
<i>Les 10 prioritats del manifest VSI</i>	_____	<i>pàgina 5</i>
<i>Argumentari del manifest VSI</i>	_____	<i>pàgina 9</i>
<i>Proposta d'accions específiques</i>	_____	<i>pàgina 21</i>
<i>Annex 1. Fonts consultades</i>	_____	<i>pàgina 25</i>
<i>Annex 2. Glossari</i>	_____	<i>pàgina 29</i>
<i>Annex 3. Rap de VSI realitzat per nois i noies</i>	_____	<i>pàgina 31</i>

Introducció

La Xarxa dels Drets de la Infància (XDI) és un organisme d'acció entre entitats de la ciutat de Barcelona que forma part de l'Acord Ciutadà. La XDI treballa temes d'infància, amb l'objectiu general de promocionar i defensar el desenvolupament dels drets universals de la infància a la ciutat de Barcelona.

Trobareu més informació de la XDI a:
<http://www.xarxadretsinfants.cat>

El manifest davant les violències sexuals infantils (VSI) es va començar a elaborar per les entitats de la XDI a principis del 2022 davant les situacions de violències sexuals que es feien públiques a la ciutat de Barcelona.

Aquest document té 3 parts: 10 prioritats o idees força inicials, un argumentari amb la justificació del manifest, i un apartat final de propostes. A més hem recollit en un annex les fonts consultades i en un altre annex un glossari amb el significat de paraules per facilitar la seva comprensió.

Les 10 prioritats del manifest

1

Primera

És determinant que, per part de les Administracions amb competència en la matèria, hi hagi **una acció decidida**, directa i específica per reduir l'impacte de la violència sobre la infància i l'adolescència i, especialment, la violència sexual.

2

Segona

Amb la finalitat d'aconseguir l'equitat en els diferents contextos de la vida quotidiana, es fa necessari incorporar la **perspectiva de gènere** en les recerques per reconèixer i fer una anàlisi acurada de les "desigualtats de gènere".

3

Tercera

Tots els gèneres i tots els sexes han d'estar representats en els estudis i recerques i protocols per poder visibilitzar i reflexionar sobre els seus resultats de forma segregada, veure així les diferències i reconèixer l'heterogeneïtat de les vivències. Aquesta manera de fer permetrà fer una **reflexió sobre les necessitats, les oportunitats, els drets i deures i la qualitat de vida** entre les persones membres de la societat amb l'objectiu de proposar canvis i millores socials.

4

Quarta

Les **accions encaminades a la prevenció d'aquests delictes** han de tenir un enfocament transversal i de conscienciació social que generi i creï entorns segurs on la infància i l'adolescència es desenvolupi de manera integrada.

5

Cinquena

És urgent posar a l'abast de la població de Catalunya **campanyes de sensibilització**, destacant la importància de focalització sobre la població infantil i adolescent, i incorporant les noves modalitats de VSI que es fan mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació TIC.

6

Sisena

Cal una **intervenció precoç** en la preparació de les institucions que faci complir les obligacions de prevenir, detectar i tractar els casos de violència sexual infantil (VSI).

7

Setena

Cal apostar pel **desenvolupament professional** a través de la formació continuada. Aquesta formació ha de formar part de les estratègies imprescindibles en els protocols que, de forma integral, acollin totes les accions necessàries a escala preventiva, de detecció i d'actuació.

8

Vuitena

Cal que les accions dutes a terme, els recursos disponibles i les iniciatives existents disposin de **polítiques, pressupostos i treballs coordinats** entre administracions i entitats, estables en el temps i no subjectes exclusivament a la voluntat política del moment.

9

Novena

A més, el **principi d'autodeterminació** s'ha d'estendre a l'àmbit sexual **de les persones amb discapacitat**, de manera que puguin exercir la seva sexualitat en igualtat de condicions, desplegant polítiques específiques que garanteixin els seus drets en aquest sentit i fent visible la seva realitat des del respecte a la diversitat, destinant més recursos a les accions dels protocols (la sensibilització, la formació de persones cuidadores i professionals, etc.) i fent els ajustos necessaris en tots els àmbits on es desenvolupin.

10

Desena

Per últim, visibilitzar la posició clau i fonamental dels **mitjans de comunicació** en la prevenció de les violències vers la infància, sent qui han de fer visible aquesta problemàtica latent, informant sobre els casos concrets de manera pertinent i donant a conèixer els mecanismes existents de prevenció, detecció i reparació-superació, sempre prioritant la salvaguarda de la protecció com un dels drets fonamentals de la infància.

Argumentari

En el marc de la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència, "S'entén per violència tota acció, omissió o tracte negligent que priva a les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social, amb independència de la seva forma i mitjà de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital." Concretament, l'organització Mundial de la Salut OMS (2002) va definir l'abús sexual infantil (ASI) com una forma de violència sexual que ocorre arreu del món, en qualsevol context i a totes les classes socials, constituint un problema de salut pública que produeix seqüeles físiques i psicològiques greus i persistents sobre els i les qui ho pateixen. Molt més específicament l'anàlisi *Los abusos sexuales hacia la infancia en España, Save the Children noviembre 2021*, ha posat d'evidència quina és aquesta realitat a Espanya i, sense alarmismes, hem de dir que cal una acció decidida, directa i específica per reduir l'impacte de la violència sobre els i les menors i, especialment, la violència sexual.

Encara que no és possible conèixer les xifres reals de la violència sexual en general i la violència sexual infantil (en endavant VSI) en particular (per ser un fenomen ocult i dinàmic), sí que es pot realitzar una aproximació estadística sobre aquesta realitat. En general, els estudis basats en autoinforme o dades primàries assenyalen una major taxa de prevalença en el cas de les dones, ja que aproximadament entre el 20 i el 30% d'elles ha estat

víctima de VSI, mentre que en el cas dels homes aquestes xifres suposen al voltant del 10-15%. No obstant això, les dades que es coneixen sobre la prevalença mundial de l'abús sexual infantil autoinformat adverteixen que les xifres sobre aquest fenomen varien enormement, oscil·lant entre el 0,1% i el 71%. La qual cosa ens indica que les estimacions encara són molt imprecises i que cal aprofundir més en aquest coneixement.

Concretament en el nostre territori, segons dades del Departament d'Interior, a Catalunya, durant l'any 2020, hi va haver 1.129 denúncies per delictes contra la llibertat sexual que tenien com a víctima a nens, nenes i adolescents, i d'aquestes el 48,20% de les víctimes de violència sexual a Catalunya, tenen menys de vint anys. En el cas de Barcelona, l'Enquesta a la Joventut de la ciutat del 2020 descriu que un 4,3 % de les 1.407 persones joves enquestades declaren que quan eren infants es van veure forçats i forçades sexualment o van rebre tocaments per part d'una persona adulta desconeguda (un 6,4% en el cas de les noies, i un 2,3% en el cas dels nois), percentatge que augmenta fins al 7,9% quan es tracta d'una persona adulta coneguda (11,5% en el cas de les noies i un 4,4% en el cas dels nois).

La revisió d'estudis *¿Uno de cada cinco?* de la Noemí Pereda del 2016, de la Universitat de Barcelona assenyala que entre el 10% i el 20% de la població ha estat víctima d'abusos sexuals en la infància. Aquestes dades coincideixen amb les publicades l'any 2017 per Save The Children. A més, un 44% de les persones menors abusades han patit abusos reiterats i, en el cas de l'abús intrafamiliar, només es revela al voltant del 50% d'ells, arribant a denunciar-se aproximadament un 15% del total d'abusos.

Les dades que s'han ofert fins al moment, fan referència directa o indirectament a les xifres que involucren a les víctimes. Altres fonts d'informació addicionals, com la proporcionada per les persones autores dels fets, alerten de l'elevada xifra negra de la VSI

a la que ens enfrontem. Algunes recerques reflecteixen que entre el 7% i el 9% dels homes joves enquestats admet que tindria relacions sexuals amb un o una menor si no fossin descoberts.

Echeburúa i Gerrickaechevarría exposaven al seu llibre de recent publicació, *L'Abús Sexual Infantil* (2021) que el 50% de les persones abusadores sexuals infantils han dut a terme les seves primeres conductes sexuals abusives sent menors de setze anys. Atès que en aquesta etapa jove NO es tenen parafílies majoritàriament Ryan, E. P. (2016) *Juvenile Sex Offenders. Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 25(1), 81–97 doi:10.1016/j.chc.2015.08.010 i que entre el 4 i el 15% dels i les joves que entren en rol d'agressor mantindran aquest rol a l'etapa adulta, és imprescindible actuar de manera primerenca en una adequada prevenció, detecció i tractament en aquests casos.

A aquest fet cal afegir l'impacte de l'aparició de noves modalitats delictives en l'àmbit de la violència sexual que són aquelles que es produeixen mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), en aquest context és important a ssenyalar que el 57% de les persones adultes involucrades en conductes de ciberassetjament sexual infantil tenen entre 18 i 20 anys i el 28% entre 21 i 30 anys. Les campanyes de prevenció adreçades a aquest col·lectiu, doncs, hauran de posar un èmfasi específic en la ciberviolència sexual i en el consum de material d'explotació sexual infantil.

Sovint la infància té manca educació sexual i la pornografia és l'únic referent que tenen els i les menors d'edat. Aquest fet fa que el consum de material pornogràfic sigui un factor de risc amb la idealització de la sexualitat d'infants i joves. L'nforme *(Des)información sexual: pornografía y adolescencia* de 2020 de la Save the Children revela que 7 de cada 10 menors d'edat consumeixen pornografia de manera habitual, i que el 90% dels pares i mares no se n'assabenten. També sosté que el primer accés a la pornografia està entre els 8 i 12 anys, i assenyalava que el 53,8% de les persones

menors d'edat enquestades van consumir porno per primer cop entre els 6 i 12 anys i com ha augmentat aquests consums i generació de material pornogràfic durant els confinaments per la COVID-19. Aquest fet és rellevant, ja que és important valorar com pot estar afectant aquest consum de pornografia per part dels i les menors a la idealització de la sexualitat i l'expressió de la feminitat-masculinitat d'infants o joves. En aquest sentit, ens fixem també el què s'adverteix a l'informe *Violència Viral* publicat per Save The Children (2019) on es detallen les violències relacionades amb les tecnologies i l'àmbit online com el ciberassetjament, sexpredding, *grooming*, violència online en l'àmbit de la parella, *happy slapping*, entre d'altres. L'Informe alerta de l'increment d'aquest tipus de pràctiques de risc en especial al intercanvi d'imatges de contingut sexual entre adolescents a través de les xarxes socials, amb especial atenció a les violències com el sexpredding o la sextorsió.

L'any 2020 es va publicar *Análisis empírico integrado y estimación cuantitativa de los comportamientos sexuales violentos (no consentidos) en España. Violencia sexual en España: una síntesis estimativa*, de Antonio Andrés Pueyo, Thuy Nguyen Vo Mgs, Antònia Rayó Bauzà, Santiago Redondo Illescas del Grupo de Estudios Avanzados en Violencia (GEAV) y del Grup d'Estudis Avançats en Violència de la Universidad de Barcelona, una anàlisi molt exhaustiva sobre la Violència Sexual a Espanya, es tracta d'una síntesi estimativa impulsada per la Dirección General de Coordinación y Estudios de la Secretaria de Estado de Seguridad del Ministerio del Interior. L'informe és extraordinàriament extens i incorpora alguns apartats molt nous en l'estudi de la violència sexual. Entre aquests apartats destaca el que fa referència a la violència sexual en organitzacions que donen servei a nens, nenes i adolescents, atès que qualifica la realitat epidemiològica de les VSI en aquests contextos de preocupant per la seva extensió i situa el risc de victimització per violència sexual com a molt més important, de manera paradoxal, en aquella infància i adolescència que resideix en centres d'acollida o similars de tipus educatiu, de justícia o social i sanitari.

Davant la falta d'estudis sistemàtics centrats en aquest fenomen específic, l'informe fa una estimació centrada en Catalunya que beu de fonts com els informes del Síndic de Greuges, l'Institut d'estadística de Catalunya IDESCAT, les diferents dades publicades per part dels Departaments de la Generalitat de Catalunya i els estudis realitzats per grups d'investigadors i investigadores com Noemí Pereda el GReVIA (grup de recerca en victimització infantil i adolescent de la UB). Així, l'estudi estima que dels 1,1 M de nens, nenes i adolescents que hi havia a Catalunya el 2018 i tenint en compte que segons els registres oficials un 42,28% dels i les mateixes van participar en activitats relacionades amb l'educació en el lleure i l'esport, el total de casos de violència sexual infantil a Catalunya podria estar al voltant dels 65.000, dels quals un 87% correspondrien a fets puntuals i únics i, en conseqüència, els casos més greus podrien estar al voltant dels 8.300. Si bé el propi informe posa èmfasi en el caràcter estimatiu d'aquesta xifra i de la resta d'aproximacions alternatives a la prevalença del fenomen que ofereix, aquestes dades posen de manifest la necessitat d'abordar amb fermesa la prevenció (provenir i sensibilitzar) i detecció (observació, diagnosi i tipificació) de la violència sexual en aquest àmbit.

A més, és important tenir en compte la perspectiva de gènere a l'hora d'estudiar les violències sexuals, ja que, d'una banda, la major part dels victimaris són homes, tal com es constata veient les dades de la Unitat d'Atenció a les Violències vers la Infància i l'Adolescència de Vall D'Hebron, (Equip EMMA), el dispositiu referent en aquest àmbit a la ciutat de Barcelona. En el 91% dels 343 casos que han atès des que es va posar en funcionament el victimari era un home. D'altra banda, el 70% de la infància atesa eren nenes. A banda de les xifres, també cal esmentar que hi ha diferències en l'impacte i les conseqüències de la violència que reben els nens i les nenes. Mentre que en els primers la figura agressora sol ser algú del seu entorn pròxim, però no familiar (entrenador, monitor, etc.), en les segones la figura agressora sol ser algú de l'entorn familiar (pare o figura paterna). A més a més, moltes vegades la VSI

cap a la infància va acompanyada de violència masclista en l'àmbit de la parella (progenitors).

Per tot això, cal entendre les violències sexuals cap a la infància com una violència masclista més, on una persona "jeràrquicament" superior a l'infant o adolescent exerceix un abús de poder.

D'acord amb les dades aquí presentades i analitzades, podem concloure que la violència sexual contra infants i adolescents, al marge de la gravetat de l'acte i de les seves conseqüències, representa un petit percentatge dels delictes denunciats i que la xifra preocupant en relació amb aquest fenomen és més que considerable, atesa la discrepància existent entre les xifres oficials, les reportades per les persones en rol de víctima i les revelades pe les pròpies persones perpetradores de la violència sexual. Davant d'aquesta realitat, la prevenció primerenca de la VSI ha de comportar, almenys dos enfocaments: en qui està en situació de víctima i també els grups en risc de victimització, i l'enfocat els grups o persones amb factor de risc d'esdevenir victimaris. En aquest sentit, les accions dutes a terme i els recursos disponibles, valorem que són més escassos del que seria desitjable; a més que les accions preventives que existeixen, sovint no estan adaptades a la prevenció primerenca que han d'anar dirigides a la nostra població més jove. Rarament, es dirigeixen els seus esforços i iniciatives de prevenció de la violència sexual cap als i les menors i el seu entorn amb un objectiu o finalitat clara d'evitar o reduir els factors de risc que estan possibilitant l'existència d'aquests abusos.

A Catalunya, ja la llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (LDOIA) destacava, entre altres, la importància de la prevenció així com de la promoció dels drets d'infants i adolescents com a eina per a la seva sensibilització i educació. En la mateixa línia, l'any 2017, s'aprova el "Protocol Marc d'actuacions contra el maltractament a infants i adolescents a Catalunya" on es designa la figura de "la persona Delegada de

protecció contra el maltractament a nens, nenes i adolescents en els serveis o centres on es desenvolupen activitats organitzades amb infants i adolescents que haurà de ser una persona amb formació específica sobre els maltractaments a infants i adolescents i coneixedora experta dels protocols contra el maltractaments existents. Serà el professional referent del servei o centre amb qui s'ha de contactar davant de qualsevol indicatiu de maltractament. Assessorarà a la direcció i professionals del servei o centre davant de qualsevol indicatiu de maltractament sobre com intervenir i a qui, que i com informar. Farà un seguiment dels casos detectats." (apartat 7.2)

Ens trobem en un moment favorable per a l'impuls d'iniciatives que facin front a la prevenció, detecció i intervenció de la violència sexual infantil. El nou marc normatiu que ofereix la Llei Orgànica 8/2021 de Protecció Integral a la infància i l'adolescència vers la violència (LOPIVI garanteix el dret dels nens, nenes i adolescents a la integritat física, mental i moral davant qualsevol forma de violència, establint mesures de protecció integral, que incloguin la conscienciació, la prevenció, la detecció, la protecció i la reparació del mal) aprovada el 4 de juny de 2021 ofereix un marc normatiu adequat per l'abordatge d'aquest fenomen, amb alguns aspectes tan rellevants com la incorporació obligatòria de les figures de la persona delegada i la persona coordinadora de benestar i protecció (CBP) o la mirada àmplia als diversos contextos en els quals es pot produir la violència sexual infantil o altres formes de violència cap als infants. Les oportunitats que ofereix aquest marc normatiu, però, depenen plenament del desplegament que se'n faci i del pressupost amb el qual es doti una iniciativa ambiciosa com aquesta la qual ha d'anar acompanyada per l'impuls polític i econòmic que la facin possible.

Per altra banda, malgrat que la LOPIVI es tracta d'una Llei ambiciosa en el seu contingut i forma, alguns aspectes clau per a la prevenció de la violència sexual infantil no hi queden recollits, el més

destacat és l'abordatge de la prevenció de la violència des del punt de vista de qui l'exerceix, la Llei no contempla intervencions preventives primàries amb persones que senten atracció cap a infants i adolescents i amb qui es pot intervenir per evitar la comissió de la VSI, tampoc incorpora mesures específiques de cribatge de les persones que treballen o col·laboren amb organitzacions o serveis en l'àmbit de la infància presents en altres països que reduirien el risc d'aquesta violència en aquests contextos i, encara més rellevant tenint en compte les dades de prevalença exposades, la Llei no contempla els nens, nenes i adolescents com a possibles autors d'aquesta violència sexual i, en conseqüència, no preveu accions fora de l'àmbit judicial i de caràcter preventiu que permetin intervenir de manera precoç i efectiva davant la realitat evidenciada dels casos en els quals les primeres conductes sexuals abusives es produeixen abans dels 16 anys. Recau en la voluntat política la possibilitat d'esmenar aquestes mancances a través de polítiques valentes que posin en focus també en qui exerceix la violència.

Un altre aspecte que afavoreix el moment actual és la creació en els darrers anys d'iniciatives específiques que posen el focus en l'abordatge de la violència sexual infantil, destaquen entre elles PrevenSI, una entitat creada el 2019 que exporta experiències internacionals d'èxit per proposar una prevenció de la VSI mitjançant l'abordatge de la pedofília i la pederàstia, la Unitat EMMA de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, que se suma a altres iniciatives hospitalàries proposant un abordatge de la VSI amb mirada integral i integradora i incorporant la perspectiva de gènere com a element nou i, especialment, destaca la implementació del model Barnahus (casa dels nens i nenes en islandès), que és un model d'atenció integral on tots els departaments que intervenen en un cas d'abús sexual infantil es coordinen i treballen sota el mateix sostre per atendre el nen o nena víctima. La implementació d'aquest model ha estat impulsada per Save the Children fent que Catalunya hagi estat pionera a l'Estat Espanyol en posar-lo en marxa creant un primer equipament a Tarragona, liderat per la Direcció General d'Atenció

a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya. El naixement d'aquestes iniciatives i d'altres de naturalesa similar és una notícia esperançadora, però totalment subjecte, de nou, a la voluntat política i a l'acompanyament que es faci a les mateixes a través de recursos i també de l'elaboració d'eines d'avaluació que permetin mesurar-ne els resultats i desenvolupar una mirada de millora contínua dels serveis que els faci àgils en la resposta a les necessitats emergents.

Per últim, el darrer aspecte favorable per a la prevenció de la violència sexual infantil és l'augment de la sensibilització social respecte el fenomen, el degoteig de casos publicats als mitjans de comunicació ha comportat un nivell de visibilització del fenomen que fa cada vegada més difícil mirar cap a una altra banda davant aquesta situació. Recau en els i les professionals i entitats expertes aprofitar aquest moment per explicar-nos, aportar informació de qualitat que transmeti la complexitat del fenomen i evitar les respostes simplistes i molt sovint punitivistes que lluny d'afavorir una transformació estructural del sistema que abordi les causes del fenomen, porten a una resposta reactiva i populista que defuig la nostra responsabilitat com a societat de ser garants de la protecció i el benestar de la infància.

També recau la responsabilitat en les Administracions Estatal, Autonòmica i Locals que tenen competència en la matèria aplicar la legislació vigent per a garantir a infants i adolescents l'accés als seus drets i assegurar el seu desenvolupament en entorns lliures de violència. En especial l'Ajuntament de Barcelona ha impulsat un Programa per a la prevenció de les violències sexuals en la infància i l'adolescència per fer front a aquest tipus de situacions.

Quan es parla de sexualitat, l'OMS la interpreta des d'una perspectiva que no té en compte les actituds, les pors i els prejudicis que encara existeixen vers la sexualitat de les persones amb discapacitat. Cal continuar avançant, no només en la prevenció de riscos,

sinó també en el plaer, l'educació sexual i els beneficis psíquics i emocionals als quals hi tenen dret, tal com ho recullen les diferents publicacions i estudis existents sobre les necessitats i les vivències afectives i sexuals de les persones amb discapacitat i diversitat funcional.

Com persisteix la idea de la infantilització de les persones amb discapacitat, no s'aborda la seva situació familiar, el plaer, la relació afectiu-sexual, la sexualitat incontrolada, les conductes envers la seva pròpia sexualitat (l'auto-plaer sense inhibició), la impulsivitat, la promiscuïtat en certes mesures, la sobreprotecció familiar, que genera situacions de sexualitat negativa, etc. Aquesta és una assignatura pendent, tant des del punt de vista de la visibilització d'aquesta realitat, educació sexual a les persones professionals i famílies, com en la millora dels drets sexuals. El 2010, l'ONU va publicar un estudi que reflecteix que els i les menors amb discapacitat esdevenen víctimes de violència sexual unes 1.7 vegades més que a infants que no la presenten. Les dones amb diversitat funcional també són especialment fràgils davant les conductes d'abús sexual que es produeixen amb freqüència dins el seu entorn més proper. A més, el 80% de les dones amb discapacitat són situades en rol de víctima de violència i el seu risc de patir abusos sexuals és quatre cops més alt que la resta de la població femenina.

Per finalitzar, des de la Xarxa dels Drets de la Infància, volem recalcar la posició clau i fonamental dels mitjans de comunicació en la prevenció de les violències vers la infància, considerant la gran influència que tenen en la construcció de l'opinió pública. Per això, és necessari incidir fent visible aquesta problemàtica que està latent, informant sobre els casos concrets de manera pertinent i donant a conèixer els mecanismes existents de prevenció, detecció i reparació-superació, sempre prioritzant la salvaguarda de la protecció com un dels drets fonamentals de la infància.

Recordem la importància de fer prevaldre sempre l'interès superior de l'infant per damunt de qualsevol altre, considerant els riscos que la difusió de la informació pot comportar per la persona i el seu entorn. És mandatari protegir la seva intimitat i no aportar dades de cap mena que permeti la seva identificació, així com la no discriminació per raons socials, de sexe, ètnia o classe. Per tal d'obtenir informació rigorosa, la tria de les fonts és cabdal, d'aquesta manera es pot adreçar correctament el debat social sense caure en el sensacionalisme. Sempre s'ha de contextualitzar la informació, col·laborant en la prevenció, evitant la justificació social i emprant un llenguatge normalitzador i inclusiu, sense caures punitius o criminalitzadors que revictimitzi. Cal recordar que la violència masculista també afecta la infància, fent-ne visible els efectes i sent conscients del dol i ferida de la persona en rol de víctima, especialment per evitar fer reviure situacions dramàtiques o doloroses.

Així doncs, és important que les persones encarregades d'abordar aquests continguts en els mitjans de comunicació rebin la formació necessària per a no posar a la infància més en risc o revictimitzar-la. Com que cooperar en l'alfabetització mediàtica d'infants i adolescents fomentant el pensament crític en l'ús i accés a mitjans i TICS, és una tasca compartida, encara som a temps de redirigir el tractament mediàtic de les violències contra la infància, posant el focus en els punts clau d'aquest debat social de la manera més encertada i segura.

Proposta d'accions específiques

Àmbit de les administracions

- Adaptar recursos com el telèfon Infància Respon: 116 111 a les necessitats d'infants; per exemple, creant un xat de WhatsApp, per garantir als nens, nenes i adolescents canals de denúncia i notificació segurs, accessibles i adaptats a la situació d'aïllament.
- Elaborar una estratègia integral de lluita contra la violència envers la infància que consideri totes les formes de violència i abordi la prevenció, la protecció, la detecció, l'actuació i la restauració dels drets.
- Elaborar una enquesta de prevalença per disposar d'un diagnòstic de la situació de violència contra la infància, per edat, zona, col·lectius, etcètera.
- Implementar el RUVI (Registre unificat de violències contra la infància) entre tots els departaments que poden recollir dades d'infants.
- Estudiar els programes internacionals de prevenció amb acreditada validesa científica per dissenyar la proposta catalana de prevenció de la violència, amb especial atenció a les estratègies proposades per l'INSPIRA (Set estratègies per posar fi a la violència contra els nens i les nenes de la OMS).
- Desplegar la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència.

Àmbit educatiu (educació formal, lleure, esport, cultura, etc.):

- Fer difusió del telèfon Infància Respon: 116 111 del Departament de Drets Socials (gencat.cat).
- Desplegar el Pla d'Escoles Lliures de Violència del Departament d'Educació.
- Incloure en el currículum assignatures obligatòries d'educació afectiva i sexual, ciutadania digital i prevenció de totes les formes de violència, i formar els i les docents en detecció de les diverses formes de violència.
- Impulsar i difondre a entitats lleure educatiu els programes preventius impulsats des de l'Ajuntament (Sentir que sí, sentir que no, el model d'abordatge de la salut sexual als centres oberts, etc).

Àmbit social (entitats, organitzacions, etc.):

- Implementar campanyes públiques de sensibilització per promoure la tolerància zero amb la violència contra la infància.
- Formar les persones professionals de tots els àmbits (educatiu, sanitari, protecció-seguretat, lleure, etc.) en prevenció, detecció i actuació davant casos de violència i maltractament.
- Posar en marxa formació en parentalitat positiva amb perspectiva de gènere en els cursos de preparació al part, postpart i als programes de salut del nen i la nena sans perquè pares, mares i persones cuidadores i cuidadors aprenguin pautes de criança i estratègies educatives sanes i allunyades de la violència.

Àmbit legal:

- Derogar la referència a la “facultat de correcció” de les persones progenitores, que s’inclou dins l’apartat 4 de l’article 236-17 del Codi civil de Catalunya.
- Crear un torn d’ofici als col·legis de professionals d’advocacia especialitzat en nens i nenes víctimes de violència per assegurar la presència d’una persona professional d’advocacia especialitzat en les Barnahus (model d’atenció integral en què tots els departaments que intervenen en un cas d’abús sexual infantil es coordinen i treballen sota el mateix sostre).

Annex 1

FONTS CONSULTADES:

- Ajuntament de Barcelona (2021). Enquesta a la Joventut de Barcelona 2020. <https://ajuntament.barcelona.cat/joves/ca/content/enquesta-la-joventut-de-barcelona-2020-1>
- Ajuntament de Barcelona (2021). Preguntes retrospectives sobre victimització sexual en la infància (0-17). Dins de: Enquesta a la Joventut de Barcelona 2020. <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/enquesta-joventut-barcelona-2020-victimitzacio-sexual-infancia.pdf>
- Fundación de Ayuda contra la Drogadicción (2021). Educa a tus hijos antes de que el porno lo haga por ti. www.fad.es/campana/pornoeducar/
- Grupo de Estudios Avanzados en Violencia (2020). Análisis empírico integrado y estimación cuantitativa de los comportamientos sexuales violentos (no consentidos) en España. Universidad de Barcelona. www.interior.gob.es/opencms/pdf/archivos-y-documentacion/documentacion-y-publicaciones/publicaciones-descargables/seguridad-ciudadana/Analisis-empirico-integrado-y-estimacion-cuantitativa-de-los-comportamientos-sexuales-violentos-no-consentidos-en-Espana_126210120.pdf
- Lozano, V.; Rendueles, L. (30 de diciembre de 2020). 45 menores 'jugaban' a difundir pornografía infantil en Instagram. El Periódico de Aragón. www.elperiodicodearagon.com/sociedad/2020/12/30/45-menores-jugaban-difundir-pornografia-46473306.html

- Pereda, N.; Guilera, G.; Abad, J. (2014). Victimització i polivictimització d'infants i joves espanyols: resultats d'una mostra comunitària. *Child Abuse & Neglect* (38), p. 640-649. www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0145213414000374?via%3Dihub
- Plans, A.; Pociello, N.; del Pozo, M.; López, I.; Bruch, A.; Roger, E. (24 de març de 2020). Pornhub gratis durant el confinament, un negoci víric. Associació de consumidors de mitjans audiovisuals de Catalunya. <https://consumidorsaudiovisuals.cat/2020/03/24/pornhub-gratis-confinament-coronavirus-negoci-viric/>
- Save the Children (2017). Informe: ulls que no volen veure (els abusos sexuals a nens i nenes i els errors del sistema). www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/ulls_que_no_volen_veure-cat-web.pdf
- Save the Children (2019). Informe: violència viral (anàlisi de la violència contra la infància i la adolescència en el entorn digital). www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/informe_violencia_viral_1.pdf
- Save the Children (2020). Informe: (Des)información sexual (pornografía y adolescencia). www.savethechildren.es/sites/default/files/2020-11/Informe_Desinformacion_sexual-Pornografia_y_adolescencia.pdf
- Save the Children (2021). Los abusos sexuales hacia la infancia en España: principales características, incidencia, análisis de los fallos del sistema y propuestas para la especialización de los Juzgados y la Fiscalía. www.savethechildren.es/sites/default/files/2021-11/Los_abusos_sexuales_hacia_la_infancia_en_ESP.pdf
- Social.cat (17 de gener de 2022). Vall d'Hebrón atén en un any més de 300 menors víctimes de violències, la majoria sexuals. www.social.cat/noticia/15979/vall-dhebron-aten-en-un-any-mes-de-300-menors-victimes-de-violencias-la-majoria-sexualsS0145213414000374?via%3Dihub

- Departament de Benestar i Família, Consell de l'Audiovisual de Catalunya i Col·legi de Periodistes de Catalunya (2014). Com informar dels maltractaments infantils. Manual d'estil per a mitjans de comunicació. <https://www.periodistes.cat/sites/default/files/public/continguts/actualitat/2014/04/documents/manual-maltractament-final.pdf>
- Consell de l'Audiovisual de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i Col·legi de Periodistes de Catalunya (2019). Recomanacions sobre el tractament informatiu de la infància i l'adolescència tutelada per l'Administració. <https://www.periodistes.cat/sites/default/files/public/continguts/actualitat/2019/11/documents/recomanacions-sobre-el-tractament-informatiu-de-la-infancia-i-l-adolescencia-tutelada-ladministracio.pdf>
- Kevin Lalor i Rosaleen McElvaney, "Overview of the nature and extent of child sexual abuse in Europe" in Protecting children from sexual violence – A comprehensive approach. Estrasburg: Council of Europe Publications, 2010.
- Corinne May-Chahal i María Herczog, Child sexual abuse in Europe, Estrasburgo: Ediciones del Consejo de Europa: 2003.
- Ryan, E.P. (2016). Juvenile Sex Offenders. Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America, 25(1), 81–97. doi:10.1016/j.chc.2015.08.010
- Antonio Andrés Pueyo, Thuy Nguyen Vo Mgs, Antònia Rayó Bauzà, Santiago Redondo Illescas. Análisis empírico integrado y estimación cuantitativa de los comportamientos sexuales violentos (no consentidos) en España. RESUMEN EJECUTIVO. Violencia sexual en España: una síntesis estimativa, Noviembre 2020.
- Web general de la Campaña del Consell d'Europa: www.coe.int/oneinfive

- Web en castellà sobre la campanya: www.laregladekiko.org
- Web de la Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil: www.fapmi.es
- OMS i Organizacion Panamericana de la Salud “INSPIRA, Set estratègies per posar fi a la violència contra els nens i les nenes” 2016 lud. https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Child-Victims/Report_in_Spanish.pdf

Annex 2

GLOSSARI:

- **Ciberassetjament:** És l'assetjament, persecució i control exercit per una persona sobre una altra mitjançant les noves tecnologies.
- **Sexpredding:** difondre o publicar continguts de tipus sexual (fotos, vídeos) d'una persona sense el seu consentiment.
- **Grooming:** conducta de tipus sexual per part d'un adult, desenvolupada normalment a través d'internet, amb la qual, valent-se d'una identitat falsa, busca establir una relació afectiva amb un menor per obtenir imatges de contingut sexual o bé abusar-ne sexualment.
- **Sextorsió:** forma d'extorsió sexual en la qual una persona rep xantatge o amenaces per part d'una altra per fer públiques imatges o vídeos de contingut sexual.
- **Happy slapping:** (traduït literalment com a bufetada feliç) consisteix a gravar una agressió física, sexual o verbal i compartir-la a Internet.
- **Victimari:** "És aquell qui, pel seu accionar, converteix a un altre ser viu en víctima".
- **Violència masclista:** actes vers les dones i nenes que puguin tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a la dona, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com privada.

- **Cribratge:** o destriament és la recerca entre els individus d'una població estadística dels individus amb les característiques desitjades. Es diferencia del mostreig perquè el cribratge pretén analitzar tots els individus d'una població mentre que el mostreig selecciona aleatòriament un nombre limitat
- **Pedofília:** trastorn psiquiàtric en què l'afectat té excitació o plaer sexual a través d'activitats o fantasies sexuals amb infants, encara que no abusi d'infants. Poden adreçar-se a alguns del sexe contrari del pedòfil o del mateix.
- **Pederàstia:** relació sexual delictiva, tipificada com abús sexual d'un adult cap a infants.
- **Alfabetització mediàtica:** es refereix a tots els mitjans de comunicació, inclosos la televisió i el cinema, la ràdio i els enregistraments musicals, els mitjans impresos, Internet i altres noves tecnologies de la comunicació digital.

Annex 3

RAP DE VSI REALITZAT PER NOIS I NOIES:

La XDI ha col·laborat amb el Departament d'Educació en un projecte de Recerca, Creació, Servei RCS sobre la prevenció de violències sexuals a la infància amb l'INS Nicolau Copèrnic, l'IE Eixample, l'INS Teresa Pàmies, l'INS Teresa Pàmies, l'INS Montsoriu. Els nois i noies dels 5 Instituts han votat com a millor producció la cançó "Derechos, menores" de l'IES Nicolau Copèrnic realitzada per Dario, Gaizka, Àlex, Thierno, Erik, Zaid.

<https://youtu.be/gSfPjCX5c4o>

La resta de produccions estan penjades a la pàgina web de la XDI
<http://www.xarxadretsinfants.cat>

